

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 34.

Lysingaprisur fyri pøttireglu: 30 oy. á forsiðuni, 20 oy. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísnum.

Leygardagin 22. august 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovu. Telf. 143.

10. árg.

Ódjórini

i menniskjaættini nógv frekari enn tey verstu villdjórini.

Milliárdir oysa tey út um árinu fyri at framleiða tey hervuligastu morðvápn til at drepa milliúnir av menniskjum og skapa aðrar milliúnir av kriplingum og avlamismenniskjum!

Fascistarnir, nazistarnir, kanónfúrstarnir og teir veldugu rikiskropparnir, styðjaðir av maktsjúkum katólskum prestum, eru oddafiskarnir í hesari heljargongd.

Avlamisflokkurin frá verðaldarbardagnum mikla hýma í túsundatali enn kring um í teim ymsu londunum — skemdir, limaleysir, gasgittaðir, so ræðuliga illa farnir, at tað skulu sterkar nervar at tola sýnið av teimum.

Neyðar menniskju! Sum teir størstu armingar hýma tey. Stongd úti frá lívinum — og kortini noydd at freista hina ræðuligastu lagnu fyri tey, ið er at líva. Sum hin harðasta áklaga móti mannaættarinnar frekasta brotsgerð: **krignum** er hesar vanskapningar.

Ófatuliga verð!

Samstundis sum ofradar verða milliúnir fyri at halda hesum ólukkumenniskjum í líva — tað verður gjørt ulla mun til, um vit ið er sløkt av eitri og evnini til at røra ein einasta lim eru skotin í sorl og hvør vón hjá teim um at gerast lívssterk og ferm aftur er knúst — samstundis sum menn tykjast at gera nógv burtur úr hesari »humanismu«, brúka teir milliárdir til at framleiða tey mest djevulsku morðvápn fyri at knúsa, lamlostu og skapa túsundir, milliúnir av nýggjum avlamisólukkudýrum, líkamligum og andaligum kriplingum og hýningum.

Ófatiliga verð, ófatiliga mannaætt! ið undir skininum av humanismu og »civilisation« klekjur út hin størsta djevulskap, ið er ráðari og hervulgarir enn ímillum tey verstu villdjór.

Villdjórini ríva og skræða hin minnimenta fyri at fáa seg meit — menniskjan myrður, brennir og pínir á hin mest satansliga útspekuleraða hátt, bert fyri at pína og sýna sína makt, sítt veldi! — Og sigið so, at menniskini standa hegri enn djórini!

Í havisjúku og maktgirnd botnar hesin menniskjunnar djevulskapur.

Mussolini, Hitler — lyftir og styðjaðir av kanónfúrstunum, lótu seg taka av fjandans illastu klógv: **maktgirndini**. Teir skuldu verða størri enn Caesar, Napoleon og aðrir krigsgjefvar!

Og hvar eru vit nú av teirra ávum? Eigandi eina »dynamoska« kraft hava teir og teirra stórheitsvannvitingar í einum stórum parti av verðini fingið kóvt og dripið alt frælsi og alla »humanismu« og fingið á fót í sálunum hitt satansliga, hina »heroisku« drápsbersekargongdina.

Italia, Týskland, Eysturfríki, Polen og ymsir smástátir hava verið riðin av hesari bersekargongd, og har er hvør frælsisneisti sløktur.

Nú stendur Spania undir sama riði. Har gelur blóð- og eldhanin um alt landið. Sum villdjór loystu generalarnir og ríkismannaliðið morðkanónirnar av móti sínum landsmonnum, styðjaðir av tí ovurríku katólsku kirkjunni, ið sýnist at hava mist Kristusar lívsleru burtur: samlið tykkum ikki ríkiðomi av hesi verð! Tá ið nakar slær teg á høgna kinn, vend so vinstra til! Frá einari andaligari, heilagari »institution«, sýnast verðsligir maktdjevlar at hava fingið hana til eina ríkiðómssamlandi »institution« av versta slag.

Næsta riðið verður í Fraklandi, um uppreisnarmenninir vinna í Spania. Tá kemur Ongland undir riðið, og haraftan slóknar frælsið í norðanlondunum. — Hesi bølmen av fascistum og nazistum forsvarast av »Føroyatíðindi« og líkum tess her á landi. Teir eru ikki

bangnir — enn eigur arbeiddarin meir enn teir beru nevningar!

Og so — so fara tey nazistisku og fascistisku villdjórini at eta hvørt annað upp — og

nei, lat okkum steðga við at mála upp hitt herviliga perspektivið fyri bersekargongdini av ódjórini í menniskjunum.

Stauning

sigst at vilja taka uppskot-ið um at staturin skal keypa føroyskan klippfisk til tey arbeidsleysu í Danmark til vælviljandi umhugsan.

Tankin um at koma av við okkara fisk upptekur flestar Føroyingar idag. Menn hava borið fram sum ein møguleika, at hin danski staturin keypti okkara núverandi »lagur« av klippfiski og brúkti hann til tey arbeidsleysu, eins og gjørt

er við avlopskjótið í Danmark fyri at hjálpa teim dansku bóndunum.

Í radio hevur frættist, at Stauning, statsministari, hevur útalað seg vælviljandi um henda tanka ella uppskot.

Tíðindi úr Spaniu.

Enn stendur hart móti hørðum og útliit fyri friði hómast ikki enn.

Enn er einki avgerandi hent í Spania, so at friður kann hómast har.

Hetta týðir so langt frá, at einki stórvegis hendir har. Tíverri, haðani frættist dagliga um blóðugar stórhendingar.

Bardagin gerst dag eftir degi harðari og ræðuligari. — Kríggj er altíð ræðuligt; men innlendisbardagi, har »Norðmenn móti norskum stríða«, sum kvøðið verður, hevur allar dagar verið tiltikið.

Tað kann vera, at slíkir innlendisbardagar í fyrndargomlum døgum vóru ræðuliga ráðir, ja, tað er neyvan nakað at ívast í. Men tá vóru ikki tey vápnini, sum nú eru, og tá ráddi ikki tann humanisma, sum man hevur roknað við ræður nú á døgum millum mentað fólk.

Uppreisnir í Spania inniber dagliga hendingar so ráðar og ræðuligar, at fólk kring um allan heimin — tó at tey sjálvandi ikki til fullnar kunnu fata alt tað, ið har fer fram av skemdargerðum — megu ótast yvir, at menniskjan enn stendur so lágt mentunarliga.

Fyri at taka dømi um standin í Spania kunnu vit nevna:

Fólkaflókkurin vardi leingi býin Badajoz; men at enda máttu teir geva seg undir, tí uppreisnarmenninir vóru nógvir og gingu ógvuliga harðliga til áløps, og matur var farin at tróta í býnum. Uppreisnarmenninir komu so inn í býin, og eitt hitt fyrsta teir gjørdur, var at fara undir at doma til deyðis allar teir menn, sum høvdu vart býin, landið og landsins lógliga ríkisstýri. Teir gingu soleiðis fram, at hvør maður í býnum varð latin úr klæðunum fyri oman beltið, og hevði hann so merki eftir byrsu á høgri oksl, var deyðin honum vísur. Óvanir sum teir vóru við at bera vápn, høvdu teir flestu hesi merki; og teir vóru so stillaðir upp móti einum húsmúri, 20 í senn, og skotin. Bert í hesum býi vóru 1500 menn avlívaðir á henda hátt. Líkinu brendu uppreisnarmenninir á báli í gotunum.

Ein danskur maður sum í eini 4 ár hevur driivið ein høgagarð á eini lítilli oyggj við spansku strondina, kom miðvikudagin til Danmarkar, tí ikki var verandi longur á oynni.

KØDCENTRALEN

TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Alltid 1. Kl. ungt Okseked,
Paalæg og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

Hann sigur soleiðis frá støðuni har:

Uppreisnarmenninir hava alla tíðina havt hesa oyggj í valdi sínum. Ríkisstýrisins flogfór koma so javnan hagar og kasta niður sprengiknottar. Fascistarnir hava ikki »luftkanónir« at verja seg móti flogfórnum við, so tey gera ofta nógvan skaða. Men teir vita at hevna seg: Hvørja ferð flogfórini hava herjað á teir, verður talt, hvussu nógvir uppreisnarmenn ið fallnir eru, og so taka teir líka so nógvir friðaligar borgarar, sum teir vita halda við fólkaflókkinum, og skjóta teir. —

Dagliga bresta herliðini saman, og kríggseyðnan er ymis; stundum eru uppreisnarmenninir við yvirlutan og stundum tapa teir. Miðvikudagin stóð harður bardagi í Vesturspaniu millum eitt marokkanskt og eitt fólkaflóks herlið. Fólkaflóksmenninir vóru við yvirlutan her og vunnu stóran sigur. Nógv fólk fall í hesum bardaga og ein hópur av marokkanarum varð fangaður.

Tað er ikki nakað duldarmál, at kirkjan styðjar uppreisnina, og stundum frættist frá bispum, sum sita á ráðgerðarfundum við uppreisnarmonnum, so lægið er tað ikki, at fólkaflóksmenn gera seg inn á kirkjurnar, særliga tá prestar skjóta í mannamøgurnar. Men ein skuldi trúð, at fascistaherurin ikki gjørdi seg inn á kirkjurnar. Tað visir seg tó, at nógvir av teim maurisku fangunum, sum tiknir vóru av fólkaflóksmonnum miðvikudagin høvdu uppi á sær dýrgripir og halgilutir úr kirkjum. Tað er tí neyvan nakað at ívast í, at maurarnir, sum tó eru í parti við spansku kirkjunni, rána hvar teir koma fram at, sjálvt kirkjurnar lata teir ikki í friði. Hetta týðar eisini uppá, at teir ikki stríðast fyri eini politiskari støðu ella áskodan. Stríð teirra er at herja og herja Spania og Spaniamenn.

Sum bróðrastreifið í Spania dregur út, verða tær hervuligastu gerðir at skjast alt meir og meir. Um tíðindini eru heilt álitandi, kunnu vit ikki siga fyri vist; men úr Spania frættist, at teir nú eru farnir at nýta giftgass.

Tað er longu nakað stóðni at